

GutSábész

גוט שבת 21. évfolyam 46. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:08 • כ"ג תמוז תשע"ט • 2019. 7. 26. • פרשת פנחס • Szombat kimenetele: 21:21

A holdraszállás Isten nagyszerűségét bizonyítja

1969. július 20. történelmi dátum: a holdraszállás időpontja. Az űrutazás, melynek során „az ember a Föld bolygóról” először vetette meg a lábát az égitesten – ahogy az az ottmaradt táblán olvasható volt – sok szempontból új korszakot hozott az emberiségnek. Természetesen, ahogy a tudomány és technika minden új vívmánya, a zsidóság „közbeszédébe” ez is beszívargott. Az olyan háláchikus kérdések mellett, mint hogy hogy lehet holdszentelést (*kidus leváná*) tartani a holdon vagy mikor van sábesz az űrben, számos filozófiai kérdést is felvetett a holdraszállás. Miközben a világ jelentős része ujjongva ünnepelte a Hold meghódítását és az ember diadalát a természet törvényei felett, számos vallási vezető bírálta, sőt elítélte a küldetést.

Ezzel szemben a lubavicsi Rebbe, az áldott emléké Mena chem Mendel Schneerson rabbi elismerte a holdraszállás jelentőségét és azt hangsúlyozta: a tudomány fejlődése Isten nagyszerűségének bizonyítéka, hiszen, ha látjuk, hogy milyen fantasztikus teljesítményekre képes az általa teremtett ember, akkor megértjük, mennyivel nagyobb az az erő, mely intellektust adott neki.

A Rebbe gondolatai, bár forradalmiak voltak, korántsem váratlanok tőle, aki értő figyelemmel kísérte a tudomány és technika fejlődését. A Rebbe a tudományos előrehaladásban mindig a világ jobbátételének lehetőségét kereste, azt, hogy hogyan lehet az emberi elme vívmányait az Örökkévaló szolgálatába állítani.

„Az a tény,” – írta egy levelében az űrkutatósról néhány évvel a tényleges holdraszállás előtt – „hogy az Örökkévaló megteremtette az úgynevezett égitesteket, hogy szolgálják a világunkat, fényt, meleget és energiát adjanak neki és azokat az égre helyezte, bizonyos távolságra a Földünktől, nem jelent akadályt arra nézvést, hogy az ember megpróbálja megismerni őket. Ugyanígy, ha a Tóra azt mondja, hogy Isten azért helyezte a Holdat az égre, hogy fényt adjon a Földnek, ez nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy az ember valamikor a jövőben holdra szálljon. ... míg az Örökkévaló mindenütt jelen van, ..., addig az embert a fizikai világegyetemben helyezte el, az ember ennek a része, és így a lehető legtöbbet kell kihoznia belőle mindaddig, amíg csak élet van a Földön.”

Augusztusban indul a Nyári ZsTSz

Helyszín:

Sász Hevra zsinagóga
(1061 Bp. Vasvári Pál utca 5.)

Augusztus 19. hétfő ZSIDÓ TÖRTÉNELEM

Oberlander Báruch;
Megyeri Jonatán; Köves Slomó

Augusztus 20. kedd BIBLIA ÉS TALMUD

Oberlander Báruch; Faith Áser

Augusztus 21. szerda HÁLÁCHÁ – A ZSIDÓ JOG

A „ma kérdései”
a Tóra szemszögéből
Oberlander Báruch;
Megyeri Jonatán

Augusztus 22. csütörtök ZSIDÓ FILOZÓFIA

ÉS A KABBALA
Oberlander Báruch; Köves Slomó;
Megyeri Jonatán

Augusztus 23. péntek A ZSIDÓ PIHENŐNAP, A SZOMBAT ÉS A ZSIDÓ IMA

Hurwitz Devora; Faith Áser;
Köves Slomó

Augusztus 25. vasárnap IZRAEL

ÉS ANTISZEMITIZMUS
Oberlander Báruch; Köves Slomó

Augusztus 26. hétfő ZSIDÓ ÉLET STÁCIÓI

Oberlander Báruch

Augusztus 27. kedd KÖSERSÉG AZ ÉLET KÉT FONTOS TERÜLETÉN

Oberlander Báruch; Fuchs
Jehosua; Oberlander Batseva

Augusztus 28. szerda ZSIDÓ NAPTÁR ÉS ÜNNEPEK

Oberlander Báruch; Nógrádi Bálint;
Glitzenstein Smulik; Nógrádi Sára

Augusztus 29. csütörtök ZSIDÓ KEGYTÁRGYAK

Oberlander Báruch; Glitzenstein
Smulik; Steiner Zsófia; Cseh Viktor;
Réti János

Helyszín: Budavári zsinagóga
(1014 Bp., Táncsics Mihály u. 26.)

Augusztus 30. péntek A ZSIDÓ ESKÜVŐTŐL AZ ELSŐ MICVÁIG

Cseh Viktor; Faith Áser

Hetiszakas

Pinchász jutalma

Szakaszunkban – Pinchász lül. Büntetőexpedíció indul (4Mózes 25:10–30:1.) – a zelóta elnyeri jutalmát, amiért elhárította a vést Izrael feje fölül. Büntetőexpedíció indul Midján ellen, majd az ünnepek újfenti felsorolása egészíti ki a szakaszt.

Zsidó híradó

Csernobil zsidó titkai az Egység új számában

„Gyerekek betegednek meg. Nincs időnk arra, hogy kutatási adatokat gyűjtsünk, és megnézzük, hogy mik a sugárzás hosszú távú hatásai. Mindent meg kell tennünk, hogy megmentsük őket” – a lubavicsi Rebbének ez az irányelve indította el azt a kémfilmben illő akciót, melynek eredményeként 3000 zsidó gyereket mentettek ki az atomsugárzásnak kitett csernobili régióból.

Erről is olvashatnak az *Egység* magazin 120. számában, több más, a csernobili zsidó múlttal kapcsolatos történet között. Olyan világot mutatunk be, melybe a világszerte nagy sikert aratott Csernobil sorozat nem ad betekintést!

Oberlander Báruch rabbi fővárosi mikvével foglalkozó sorozatának legújabb részében

kicsit visszalépünk az időben néhány sosem publikált történelmi dokumentum kedvéért és megtudjuk, hogy működött a Kazinczy utcai rituális fürdő a Rákosi korszak idején.

Az Éceszgeber rovatban a világháló konzervatív hangokat cenzúrázó jelenségéről olvashatunk – ami érdekesen összecseng az újság többi részében megidézett korok elhallgatásra és elhallgattatásra épülő rendszereivel...

Kile rovatunkban a külföldi tanulás lehetőségeinek jártunk utána és a nyári szünidőt kihasználva három Izraelben tanuló magyar diákot kerestünk fel. Az interjúkból egy dolog egyértelműen kiderült: legyen szó gimnáziumról vagy főiskoláról, ezek a fiatalok teljes mértékben elégedettek a döntésükkel.

A békéhez vezető út

Előző heti szakaszunk azzal zárul, hogy Pinchász megölte a Simon törzsbeli férfit és az idegen nőt, akik nyilvánosan együtt háltak. A hallatlan törvénytelenység annyira megdöbbentette a vezetőket, hogy csak bénultan álltak a látottak előtt. Ekkor lépett színre Pinchász és tette meg, amit a vezetőknek kellett volna. Isten éppen ez után kötötte meg Pinchással a béke szövetséget. Bár Pinchász érdeme elvitathatatlan a közmórállításában, felvetődik a kérdés, hogy az vajon miként kapcsolódik a békéhez.

A Bölcsek szerint Pinchász egy és ugyanaz a Királyok könyvében feltűnő és a Báál kultusz papjai ellen harcoló, szintén nagy kritikusként ismert Elijáhu profétával.

Eddig az érem egyik oldala.

A Töréből azonban azt is megtudhatjuk, hogy Pinchász kohén volt, azaz pap, akit a hagyomány Áronhoz hasonlónak jellemez, a kedvesség megtestesítőjének, aki mindenkinben csak a jót látja.

Eme pozitív aspektus Elijáhu személyét is körbelengi. Elijáhu panaszkodott, hogy a zsidó nép nem őrzi az Örökkévalóval kö-

tött szövetséget. Az Örökkévaló válaszul őt jelölte ki arra, hogy jelen legyen minden zsidó kisfiú brit miláján – szövetségbe lépésének napján – hogy láthassa mindig, ahogy a zsidó nép megtartja a szövetséget.

A lubavicsi Rebbe tanította, hogy belső harmóniánk, lelki békénk elérése érdekében nekünk is meg kell tanulnunk kombinálni személyiségünk egymással ellentétes aspektusait – ahogy azt Pinchász és (avagy) Elijáhu is tette. Olykor határozottnak kell lennünk, máskor viszont az a jó, ha finomak vagyunk és megértők. Még ennél is előremutatóbb azonban, mikor egyszerre, egyazon időben tudjuk kamatoztatni a két vonást: miközben képesek vagyunk másokban a jót meglátni, hiányosságait látva habozás nélkül igyekszünk a segítségére, hogy azt korigálja. Pinchász is így vitte vállán a népet a kétségbeesett döbbenetből a nyugodt harmónia felé: szeretettel, de a hibát észlelve azonnali cselekvésre elszántan.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Tali Loewenthal írása
nyomán.*

Imaidők a következő hétre (július 27-augusztus 2.):

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 8.45 Hetiszakas-tanulás;

9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;

20.00 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20.10 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 18.30 Minden lélek 42 állomása

(Szabó György Menáchem előadása);

19.30 *Minchá, Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15 Hetiszakas

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Péntek: 18.30 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.30 Szombatfogadás, *Kidus*

Velem és a Rebbevel történt

Biztonságos égbolt a Rebbe áldásával

A hetvenes évek végén New Yorkban éltem, és miután már megszereztem a rabbidiplomámat, a Yeshiva University-n hallgattam zsidó filozófiát. Ebben az időben a nagybátyám, David Shine is a városban élt, mert ő vezette az El-Al észak-amerikai kirendeltségét. Elsősorban a Tel Aviv-New York viszonylat ügyeivel foglalkozott. Egyszer elhatároztuk, hogy együtt látogatunk el a Chábád brooklyni főhadiszállására és részt veszünk egy hászid összejövetelen. A nagybátyám holokauszt túlélő volt, nem tartotta a zsidó hagyományokat és még Istenben sem hitt. A Chábád közösségben viszont sok barátja volt, mert a repülőtéren sok lubavicsi hászid volt jelen, hogy a zsidó utasok segítségére legyenek. Nagyra becsülte, amit tesznek, és igyekezett a rendelkezésükre állni.

Nekem egyáltalán nem volt kapcsolat a Chábáddal, de érdekelt, hogy mi zajlik egy ilyen összejövetelen. Még sohasem láttam ehhez hasonlót: több ezer hászid figyelt feszülten a terem közepén Tórát magyarázó Rebbe-re. A Rebbe időnként szünetet tartott, felemelte a poharát és lechájmot mondott. Bár hatalmas tömeg volt, minden résztvevő úgy érezte, hogy a Rebbe személyesen köszönti. Amikor eljöttünk, a nagybátyám nagyon izgatott volt és azt mondta, hogy még vissza akar térni ide.

Nem sokkal később felhívott és elújságolta, hogy az egyik lubavicsi barátja megszervezte, hogy személyes beszélgetésen fogadja őt a Rebbe. Megkérdezte, hogy nem akarok-e vele tartani. Természetesen örömmel mondtam igent.

Dr. David Shine rabbi jogot tanít a Sááréj Mispát Jogi Központban és a Netánjái Főiskolán.
Az interjú 2014 januárjában készült ránánái otthonában.

Este kilenckor léptünk be a Rebbe-hez, aki jiddisül beszélt hozzánk, amit mindketten értettünk. Elsősorban az El-Al-t leginkább foglalkoztató témáról volt szó: a biztonságról. A légitársaság egyszerre akart teljes biztonságot nyújtani az utasainak és nyereségesen működni. Az izraeli kormány is nagyon sok pénzt áldozott arra, hogy a terroristák célkeresztjében álló cég minél biztonságosabb legyen.

Nagyon meglepődtem, hogy a Rebbe, aki elsősorban tóratudós volt, ennyit tudott erről a témáról. Azt is értette, hogy az El-Al sikere mennyire fontos a zsidó állam számára. Miután hosszasan átbeszélték a témát, a Rebbe így szólt a nagybátyámhoz: „Tudnia kell, hogy ahhoz, hogy az El-Al biztonságosan repüljön és nyereséges is legyen, őriznie kell a szombatot”.

A nagybátyám nem igazán értette, hogyan függenek össze ezek a dolgok, így megkérdezte: „Mi a kapcsolat a gépeltérítések megakadályozása és a szombat-tartás között?”

„Ha az El-Al gépei nem lesznek az égen szombaton, akkor az Ég megoltalmazza a hétköznapokon repülő járatokat” – felelte a Rebbe.

Bár a nagybátyám elég meglepettnek tűnt, tudtam, hogy a Rebbe szavai mély benyomást tettek rá. Ez annyira így volt, hogy néhány évvel később, amikor arról vitatkoztak a vállalt-

nál, hogy véget vessenek-e az El-Al szombati járatainak, akkor a nagybátyám volt a terv legelzántabb támogatója.

A beszélgetés végén a nagybátyám áldást kért a Rebbe-től. Számomra hihetetlen volt, hogy a vallástalan nagybátyám egy rabbi áldásában hinne, de úgy tűnt, ez a helyzet. A Rebbe egy pénzérmét adott át neki, megáldotta és ismét azt kérte, hogy az

El-Al ne repüljön szombatonként.

A nagybátyám további tíz éven keresztül töltötte be a posztját az El-Al-nál, és rendkívüli sikerrel vezette a részlegét, amit a Rebbe áldásának tulajdonított.

A beszélgetés során a Rebbe rám is szakított időt. Megkérdezte a nevemet és hogy mit csinál az Egyesült Államokban. Örömmel hallotta, hogy Tórát tanulok és megáldott, hogy sikeres legyek a tanulmányaimban.

Bár az egész találkozó mindössze tíz percig tartott, mindketten inspirációval telten léptünk ki az ajtón. A Rebbe természetfeletti energiával rendelkezett, nem tudok más magyarázatot adni. Ezzel együtt nem éreztem távolságot tőle. Abban is állt a nagysága, hogy végig teljesen velünk volt és figyelt minden szavunkra.

A későbbiekben az izraeli miniszterelnöki hivatalban dolgoztam, ahol rengeteg fontos em-

berrel találkoztam. Egyikük sem volt a Rebbe-hez mérhető.

Dr. David Shine rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

A rabbi válaszol

A dráj vochen, azaz három gyászhet szokásai

	TámuZ 17–29 ¹	9 nap (Ros chodestól ² áv 10. délig) ³	Áv 9. Tisá bööv	
Zene / tánc ⁴	Nem ⁵	Nem	Nem	
Sehechejánu áldása ⁶	Lehetőleg ne ⁷	Lehetőleg ne	Lehetőleg ne	
Hajvágás ⁸	Nem ⁹	Nem	Nem	
Körömvágás ¹⁰	Igen	Nem ¹¹	Nem	
Új ruha ¹² /ékszer vásárlása/viselése	Nem ¹³	Nem ¹⁴	Nem	
Ruhák mosása/vasalása ¹⁵	Igen	Nem ¹⁶	Nem	
Varrás/cipőjavítás ¹⁷	Igen	Igen	Dél előtt Nem	Dél után Igen
Tiszta ruha felvétele	Igen	Nem ¹⁸	Nem	
Zuhanyzás/fürdés élvezetből ¹⁹	Igen	Nem ²⁰	Nem ²¹	
Eljegyzési ünnepség (vort/lechájim) ²²	Igen	Igen ²⁴	Nem	
Esküvő ²⁵	Nem	Nem	Nem	
Húsevés/borivás ²⁶	Igen	Nem ²⁷	Nem ²⁸	
Építkezés festés, dekorálás és ültetés ²⁹	Igen	Nem ³⁰	Nem	
Költözés ³¹	Lehetőleg ne	Lehetőleg ne ³²	Dél előtt Nem	Dél után Lehetőleg ne
Bútor, háztartási eszköz vásárlás ³⁴	Igen	Nem ³⁵	Nem	
Úszás ³⁶	Igen	Nem	Nem	
Üdülés ³⁷	Lehetőleg ne	Lehetőleg ne	Nem	
Egészségügyi beavatkozások ³⁸	Lehetőleg ne	Lehetőleg ne	Lehetőleg ne	

1 Idén július 20 – augusztus 1.; 2 Idén augusztus 2.; 3 Idén áv 10. (augusztus 11.) van a böjt, ezért van olyan törvény, ami csak áv 10. estig tart, de van olyan, ami másnap, áv 11. (idén augusztus 12.) reggelig tart, lásd 28. lábjegyzetben.; 4 Mágén Ávrahám és Pri mögádím 551:10.; Nité Gávriel – Bén hámcárim 15:1.; 5 Kivéve, ha a pénzkeresetért történik (Pri mögádím uo.; NG uo. 6–7.); 6 Sulchán áruch OC 551:17.; 7 Chászid szokás szerint még sábeszkor sem (Mágén Ávrahám uo. 42.; Hájom jom támuZ 21.; NG uo. 17:1.); 8 RöMÁ uo. 4. Lásd még NG uo. 19. fejezet.; 9 De a nőknek szabad abban az esetben, ha szükséges a mikvében való megmerülés miatt (NG uo. 21:2.); 10 Turé záháv 551:13.; Mágén Ávrahám uo. 11.; 11 Tisá bööv hétében a szombat tiszteletére szabad körmöt vágni. Nőknek kötelező körmöt vágni mikve előtt (Mágén Ávrahám uo.; NG uo. 22:2.); 12 Ideértve a törölközőket, abroszokat és az ágyneműt is (NG uo. 31:9.). Kivéve, ha a saját esküvőjére kell, ami a gyásznapok után lesz, vagy ha akciós áron tudja most beszerezni (NG uo. 17:6. és 9., 31:14.); 13 Mágén Ávrahám uo. 21. De lásd NG uo. 5., 8–9., 13.; 14 SÁ és RöMÁ uo. 7.; 15 SÁ és RöMÁ uo. 3–4., 14.; 16 Ideértve a törölközőket, abroszokat és az ágyneműt is (SÁ uo. 3.). Ha nincs más lehetőség, a kisgyerekek ruhái kimoshatóak (RöMÁ uo. 14. Lásd NG uo. 36:1–3.); 17 SÁ uo. 7., 554:22.; NG uo. 37:2.; 18 Ideértve a törölközőket, abroszokat és az ágyneműt is (SÁ uo.) Szombat tiszteletére az ember viselhet frissen mosott ruhát (SÁ uo.). Fehérneműből hétköznap is lehet tisztát, frissen mosottat viselni (NG uo. 5–6.); 19 SÁ és RöMÁ uo. 16.; 20 Ez nem vonatkozik a szükséges tisztálkodásra, azt szabad (uo.). A naponkénti mikvehasználat engedélyezett azoknak, akik minden nap járnak (NG uo. 42:11.). Mikve előtt a nőknek meg kell fürdeni (RöMÁ uo. 16.); 21 A test kis részére is vonatkozik (SÁ uo. 554:7.); 22 SÁ uo. 551:2. és Mágén Ávrahám 10.; 23 Zene nélkül (lásd NG uo. 15:4.); 24 Zene vagy kenyérré való kézmosás nélkül (SÁ uo.; NG uo. 14:2.); 25 RöMÁ uo.; 26 SÁ és RöMÁ uo. 9–10.; 27 Vannak, akik befejeznek egy talmudi traktátust (szijum) és ennek az ünnepség keretében megengedik (NG uo. 41. fejezet). A Chábád szokás az, hogy minden nap tartanak szijumot, de hús és bor nélkül (Sulchán Menáchem 3. kötet 60. oldal). A hávdálánál szokás, hogy egy akkora gyerek igyon a borból, aki már érti az áldásokat, de még nem érti meg a Jeruzsálemért való gyász lényegét. Ha nincs ilyen gyerek, egy felnőtt igya meg a bort (Mágén Ávrahám uo. 31.; NG uo. 39:9–10.); 28 A tilalom másnap, vagyis áv 10. délig tart. De amikor áv 9. sábeszra esik, és a böjt áv 10-én meg van tartva, akkor másnap, vagyis áv 11. reggelig tart (SÁ uo. 558:1.). Minden más tilalom csak a böjt végéig tart (NG uo. 96:15.). Ezzel szemben minden más évben érvényben van minden gyász tilalom másnap, vagyis áv 10. délig (Mágén Ávrahám 558:1.; NG uo. 88:1.); 29 SÁ uo. 2., Mágén Ávrahám 7. Lásd NT uo. 29. fejezet.; 30 Kivéve szükség, fizikai sérülés vagy anyagi veszteség esetén (SÁ uo., Turé záháv 2.); 31 NG uo. 18:1., 28:10.; Sulchán Menáchem uo. 48. oldal. Néhány fontos tárgy áthelyezése vagy a mezuya felrakása már a három hét előtt beköltözésnek számít (NG uo. 1.); 32 Helyesebb, ha kivárik elul hónapot, de legalábbis áv 15-ig várni kell (Sulchán Menáchem uo.); 33 Lásd SÁ uo. 554:22.; 34 Pri mögádím EÁ 551:7.; NG uo. 30:1–3., 6–7.; 35 Olyan nem feltétlenül szükséges dolgokra vonatkozik, melyek élvezeti cikkek, státusszimbólumok, csak dekorációra valók stb, kivéve, ha akciós áron tudja megvenni, lásd lábjegyzet (NG uo. 7.). Más használati cikkek mindenképpen megvehetőek, még akkor is, ha drágább dologról van szó, pl. légkondicionálóról (NG uo.); 36 SÁ uo. 551:16., 554:7.; 37 SÁ uo. 554:21.; NG uo. 23:3. Különlegesen figyelmesnek kell lenni veszélyes helyzetekben (NG uo. 2.); 38 Ha nem vészhelyzetről van szó, jobb sort keríteni rá a három hét előtt vagy Tisá bööv után. Azonban, ha az orvos szükségesnek látja, akkor is jobb ezt Sábát cházon előtt megejteni (Sulchán Menáchem uo. 48. és 50. oldal).

A táblázatot ráv Lévi Stern írása alapján összeállította Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG